

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z powództwa R. Ś., J. Ś. i G. Ś.
przeciwko I. [...] Towarzystwu Ubezpieczeń spółce akcyjnej V.[...] w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 lipca 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powodów od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 15 grudnia 2020 r., sygn. akt I ACa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] adwokatowi K. M. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta 00/100) złotych powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania

sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyny kasacyjne).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powodowie R.Ś., J. Ś. i G. Ś. powołali się na przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Wskazali, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne powodujące konieczność ujednolicenia praktyki przy ustalaniu wysokości renty należnej na podstawie art. 446 § 2 k.c. oraz stosownego odszkodowania należnego na podstawie art. 446 § 3 k.c., jak również potrzeba wykładni art. 448 w związku z art. 24 k.c. w zakresie interpretacji pojęcia „odpowiednia suma”, którą sąd może przyznać tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Powołanie się w skardze kasacyjnej na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, tak, aby jego rozstrzygnięcie mogło uzyskać ogólniejsze znaczenie, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen i możliwych wariantów interpretacyjnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance w postaci potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga z kolei wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne

wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyrażnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, niepubl. i z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, niepubl.).

Treść wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie odpowiadała tym wymaganiom. Nie sformułowano w niej żadnego konkretnego zagadnienia prawnego ani nie uzasadniono, z czego miałyby wynikać poważne wątpliwości interpretacyjne na tle art. 448 k.c. We wniosku nie przytoczono żadnych racji, które wyjaśniałyby, dlaczego przedstawione w nim wątpliwości nie mogą być rozstrzygnięte z wykorzystaniem dotychczasowego bogatego przecież dorobku orzecznictwa i nauki na tle przepisów wskazanych we wniosku. Obszerne wywody wniosku, obejmujące większą część motywów skargi kasacyjnej, zostały w istocie poświęcone prezentacji argumentów zmierzających do uzasadnienia, że kwoty, które Sąd Apelacyjny uznał za adekwatne z tytułu zadośćuczynienia, stosownego odszkodowania i rent należnych powodom, są niewspółmierne i rażąco zaniżone. Taka konstrukcja wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, powielająca w istocie uzasadnienie podstaw kasacyjnych, zapoznaje jego szczególną funkcję, która polega na wykazaniu, że merytoryczne rozpoznanie skargi kasacyjnej jest uzasadnione ze względu na publicznoprawne, ponadindywidualne cele tego środka zaskarżenia. Badanie zasadności podstaw kasacyjnych ma natomiast wtórny charakter i jest uwarunkowane uprzednim pozytywnym rozstrzygnięciem, że skarga podlega merytorycznemu rozpoznaniu.

Niezależnie od tego należało wskazać, że w art. 446 § 3 k.c. i art. 448 k.c. prawodawca nieprzypadkowo użył sformułowania „stosowne odszkodowanie” i „odpowiednia suma”. Zwroty te odsyłają do niedookreślonych kryteriów, których stosowanie ma z natury rzeczy ocenny charakter i zależy od indywidualnych okoliczności sprawy. Materia ta pozostawia bardzo niewiele miejsca na czynienie uogólnień, które stanowią założenie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W odniesieniu do przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. należało natomiast przypomnieć, że przepis ten wymaga

wykazania poważnych wątpliwości w zakresie wykładni prawa, nie dotyczy natomiast sytuacji, w których stosowanie konkretnego przepisu, ze względu na zastrzeżone w nim luzy decyzyjne, może w praktyce prowadzić do odmiennych skutków, będących efektem bogactwa stanów faktycznych i uwzględnienia przez sąd okoliczności konkretnej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, nr 2, poz. 29).

W judykaturze wskazuje się, że ustalenie wysokości kwoty zasądzanej tytułem zadośćuczynienia, co należy odnieść także do stosownego odszkodowania, ze względu na ocenny charakter kryteriów rozstrzygających o wysokości świadczenia, stanowi domenę sądów *meriti*. Ingerencja Sądu Najwyższego w tym przypadku, z powołaniem się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, musi zatem zakładać rażące przekroczenie granic uznania sędziowskiego przez sąd drugiej instancji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 lipca 2017 r., V CSK 86/17, niepubl. i z dnia 19 czerwca 2018 r., IV CSK 54/18, niepubl.). Nie negując skali cierpień związanych z tragedią, jaka stała się udziałem powodów, z wniosku nie wynikało, aby sytuacja taka miała miejsce w okolicznościach sprawy. We wniosku nie powołano także żadnych rozstrzygnięć sądowych, wydanych w zbliżonych okolicznościach faktycznych, na podstawie których można by wnioskować, że Sąd Apelacyjny rażąco przekroczył granice przysługującego mu uznania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2022 r., II CSKP 124/22, niepubl.).

Ponadto, wbrew wywodom wniosku, rozstrzygając o zasadności roszczenia o rentę Sady *meriti* nie ograniczyły kryterium potrzeb poszkodowanego, przyjętego w art. 446 § 2 k.c., do „usprawiedliwionych potrzeb”, o których stanowi art. 135 § 1 k.r.o. Uznały natomiast, że z uwzględnieniem tej dystynkcji renty wypłacane powodom dobrowolnie i renta zasądzona na rzecz powódki na skutek uwzględnienia jej apelacji, są adekwatne w okolicznościach sprawy, mając na względzie funkcje, które realizuje to świadczenie, potrzeby powodów i przeciętne koszty utrzymania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 i art. 102 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej każdemu z powodów z urzędu w postępowaniu kasacyjnym przyznano na podstawie § 4 ust. 1 i 3 w związku z § 8 pkt 6 i § 16 ust. 4 pkt 2 *in initio* rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 18), mając na względzie współuczestnictwo po stronie powodowej i nie dostrzegając okoliczności uzasadniających ustalenie opłaty w wysokości wyższej (§ 4 ust. 2 powołanego rozporządzenia).

[as]